

Mgr. Marcela Trávníčková: Dynamika ve vývoji narativ u jedinců s dysartrií ve školním věku

Rigorózní práce čítá 110 stran textu, závěr a seznam literatury. Součástí práce jsou tři textové přílohy a videozáznam. Seznam literatury čítá 77 titulů, které se vztahují ke sledované problematice. Autorka zpracovává problematiku narativ, která je v odborné literatuře zpracována ojediněle. Svou volbu ještě ztížila cílovou skupinou, u které zvolenou problematiku zpracovávala. Osoby s dysartrií jsou velmi komplikovanou skupinou probandů, která se nejen velmi obtížně vytváří (a seskupuje), ale jednotliví činitelé mají velký dopad na řečový výkon jednotlivých probandů. O to více je nezbytné ocenit úsilí a pečlivost, s jakou autorka sbírala a zpracovávala nejen teoretický, ale i praktický materiál.

Pro svou práci autorka zvolila klasické členění práce na část teoretickou a část empirickou. V teoretických východiscích se věnuje otázkám DMO, která je nejčastější příčinou dysartrie (a vývojové dysartrie). Velkou část pozornosti věnuje samotné dysartrii, která svým syndromovým rozsahem výrazně ovlivňuje nejen řečový, ale i komunikační výkon. Tyto parametry jsou dávány do souvislostí s vývojovými obdobími se zaměřením na mladší a starší školní věk. Teoretická východiska vyvrcholí problematikou jazykové komunikace, komunikační a slohovou výchovou v obou školních věcích a narativy, jako základní lidskou potřebou. Jednotlivé kapitoly jsou dále vnitřně členěny, mají svou strukturu a jsou navzájem propojené. Vzájemné odkazy a propojení kapitol vhodně spojuje text a nutí čtenáře s textem aktivně pracovat. Domácí zdroje jsou vhodně obohaceny o informace zahraniční, takže vznikl ucelený text k dané problematice. Analýza domácích zdrojů také ukázala na disproporce a mezery v domácích zdrojích, autorka vhodně a věcně poukazuje na potřebu dalších studií a šetření v dané oblasti. Slovník používaný v textu je odborný, ale přesto srozumitelný a graduující.

V empirické části je představen nejen cíl šetření, ale také velmi podrobně postup a metodologie šetření. Podrobný popis umožňuje čtenáři získat věcnou a reálnou představu nejen o průběhu šetření, ale také charakteristiku jednotlivých probandů. Počet 16 probandů s vývojovou dysartrií je nutno považovat za dostatečný vzhledem k potížím získávat kontakty na tyto probandy. Navíc pro sběr dat takového charakteru je důležité navázat vztah s probandem, aby bylo možné získat data, což znamená několikerý kontakt s probandem. Jednotlivá data jsou zanesena v základní tabulce, která je východiskem pro kvantitativní i kvalitativní zpracování. Získaná data jsou představena z různých úhlů pohledu (ke každému probandovi, z lingvistických hledisek, z komunikačních hledisek, z kognitivních hledisek). V diskusi autorka shrnuje nejen získaná data, ale také zkušenosti při sběru dat. Pokládá otázky, které se objevily v průběhu šetření, ukazuje na další souvislosti s dovedností vyprávět příběhy. Diskuse se odehrává na odborné, věcné, strukturované úrovni. Autorka reálným odkazem na kritická místa v šetření prokazuje svou schopnost aplikovat výzkumné metody v praxi, vyhodnocovat jednotlivé činitele a vzájemné souvislosti.

V diskusi autorka naznačuje další využití získaných dat. Primární využití je zejména pro pedagogy v oblasti komunikační a slohové výchovy. Tady se ukazují velmi velké rezervy a pozornost na mluvený projev ze strany pedagogů se začíná pozvolna rozvíjet. O to důležitější je tato pozornost u pedagogů u žáků s NKS (narušenou komunikační schopností). Díky studii se také ukázaly otázky diagnostické pro obor logopedie. V této oblasti data a informace prakticky absentují a proto považujeme získaná data za velmi významná. Neméně důležité

informace jsou pro rodiče těchto dětí, jaké strategie využít, aby porozuměli jednoduchým příběhům a zážitkům dětí ze školy.

Ve své práci autorka zhodnotila nejen teoretický přehled, ale také vlastní zkušenost s dětmi/žáky s dysartrií. Navíc se snažila o průnik logopedie a lingvistiky, což nebývá v našich podmínkách běžné a obvyklé.

Otázka: zrekapitulujte argumenty, které shledáváte jako významné pro stagnaci a pomalý rozvoj narativních dovedností u žáků na 2. stupni ZŠ.

Uveďte typy otázek, které shledáváte jako nevýhodné/výhodné při hodnocení narativ?

Rigorózní práce splňuje požadavky na ni kladené dle příslušných vyhlášek. Doporučuji práci k obhajobě.

Hodnocení: prospěla

7.1.2008

Blanka Housarová